

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT Black Sea Basin

BSB Dialogue
Innovation
Platform

Доклад с приложими политически препоръки

Проект: DIALOGUE (BSB01104) – Програма Interreg NEXT Черноморски басейн

M INTERNATIONAL
MANAGEMENT
INSTITUTE

TEHNOPOL
GALAȚI

Trakya
Kalkınma Ajansı
development agency

Отговорността за съдържанието на този материал е
на автора(ите).

Материалът не отразява непременно официалната
позиция на Европейския съюз.

www.dialogueinnohub.com

1. Въведение и цел

1.1 Контекст на проекта DIALOGUE

Проектът DIALOGUE (BSB01104) е съвместна инициатива, подкрепена от Програмата Interreg NEXT Черноморски басейн 2021–2027 г. Проектът адресира общото предизвикателство, свързано с ниския иновационен капацитет и фрагментираната институционална координация в целевите региони в Турция, България и Румъния.

Основната му цел е да повиши институционалния капацитет и диалога между обществените актьори и участниците от гражданското общество в рамките на регионалните иновационни екосистеми. Чрез насърчаване на действия за сближаване на хората (people-to-people) и подобряване на междусекторната комуникация, проектът цели изграждане на взаимно доверие и улесняване на по-дълбока интеграция между общностите и институциите в Черноморския басейн.

1.2 Цел на доклада

В съответствие с техническите спецификации на проекта, целта на този доклад е да превърне констатациите от Анализа на регионалните нужди (проведен в Турция, България и Румъния) в конкретни, приложими политически препоръки. Важно е да се отбележи, че основният политически документ за този проект ще бъде докладът „Препоръки за ефективно и устойчиво международно сътрудничество“ (ПЕУМС).

Настоящият документ служи като основополагаща база и ключов входен ресурс за доклада ПЕУМС. Чрез дефиниране на точните интервенции, изисквани от регионалните заинтересовани страни, той насочва последващото проектиране, оперативния модел и рамките за дългосрочна устойчивост на Черноморската платформа за иновации (BSIP), които ще бъдат финализирани в основния доклад ПЕУМС.

1.3 Стратегически контекст

За да се гарантира дългосрочната жизнеспособност на предложените препоръки, регионалните цели, заложи в този доклад, са съобразени с Европейската зелена сделка, програмата „Цифрова Европа“ и рамковите програми на „Хоризонт Европа“ (WIDERA). Препоръките са конкретно насочени към интегрирането на модела на „Четворната спирала“ (Правителство-Бизнес-Академични среди-Гражданско общество) в регионалното разработване на политики.

2. Методология

Констатациите и препоръките, представени в този доклад, бяха разработени чрез структурирана, многоетапна методология, съчетаваща анализ на нуждите и консултации със заинтересованите страни:

- **Анализ на регионалните нужди:** Полеви проучвания, проведени през декември 2025 г. в регионите TR21 (Турция), BG33 (България) и RO22 (Румъния) за идентифициране на пропуските в иновационния капацитет.
- **Международен семинар (Варна, България):** Съвместна сесия, проведена на 20–21 януари 2026 г., където регионалните партньори синтезираха местните констатации, за да идентифицират общите трансгранични тесни места.
- **Политически синтез:** Съпоставяне на идентифицираните регионални нужди с приложими политически стъпки, насочени към ангажиране на гражданското общество и стимулиране на МСП.

3. Резюмета и синтез на регионалните констатации

За да се формулират ефективни трансгранични политики, е необходимо първо да се очертаят специфичните динамики, предизвикателства и капацитет на екосистемите, идентифицирани във всеки партньорски регион по време на фазата на Анализ на нуждите.

3.1 Резюмета на докладите за анализ на регионалните нужди

3.1.1 Регион TR21 Тракия (Турция)

Регионът TR21 се характеризира с двойствена икономическа структура: силно развита, ориентирана към износ индустриална база, концентрирана в Текирдаг/Чорлу, и традиционна, ориентирана към селското стопанство икономика в Едирне и Къркларели. Регионалната иновационна екосистема в момента функционира предимно по модела на „Тройната спирала“ (Правителство-Университет-Индустрия). Участието на гражданското общество в иновациите е слабо и се представлява най-вече от бизнес асоциации, а не от неправителствени организации (НПО), ориентирани към гражданите.

Недостигът на квалифициран технически персонал се отчита като основна бариера пред индустриалните иновации. Докато големите предприятия съобразяват дейността си с Европейската зелена сделка поради изискванията по веригата за доставки, МСП като цяло възприемат тези адаптации като финансово бремене и нямат капацитет за внедряване. Обратно, регионът притежава добре изградена инкубационна инфраструктура; Технопарковете и управлението от Камарата TEKMER (Център за развитие на технологиите) служат като работещи модели за свързване на научноизследователската и развойна дейност (НИРД) с комерсиализацията.

3.1.2 Регион BG33 Североизточен (България)

Класифициран като „Иноватор в преход“ (Emerging Innovator), регионът BG33 изпитва структурна фрагментация и предизвикателства пред финансирането в рамките на своята система за научни изследвания и иновации. Екосистемата се определя от разделение между научноизследователските институти и висшите училища, което засяга сътрудничеството между индустрията и науката, както и комерсиализацията на научните резултати.

Анализът показва необходимост от практическа и техническа подкрепа за МСП и гражданския сектор за прилагане на националните и европейските политики на

практика. Освен това е необходимо да се подобри интердисциплинарната координация между академичните и изследователските организации за генериране на иновации с по-висока добавена стойност. Приоритетните тематични области за региона включват ИКТ, мехатроника, биотехнологии и чисти технологии.

3.1.3 Регион RO22 Югоизточен (Румъния)

Политическата рамка на регион RO22 е съобразена със стратегическите приоритети на ЕС, като се фокусира върху устойчивата синя икономика, иновациите в хранително-вкусовата промишленост и биоикономиката, дигиталната трансформация и трансграничния екологичен мониторинг. Въпреки това регионалната интеграция в по-широките европейски мрежи за научни изследвания и иновации остава ограничена поради ограничения капацитет за разработване на съвместни проекти и структуриран нетуъркинг.

Настоящата регионална архитектура изпитва липса на непрекъсната платформа с множество участници, която да обединява знания, да координира заинтересованите страни и да интегрира приноса на гражданите в инициативите за иновации и адаптация към климата. Регионът изисква официален механизъм за управление, който да подкрепя постоянния диалог и да улеснява участието в европейските потоци на финансиране.

3.2 Синтез на общите трансгранични пропуски

Сравнителният анализ на регионалните доклади очертава три основни области в Черноморския басейн, които изискват незабавна политическа интервенция:

1. **„Липсващата спирала“ (Дефицит на гражданското общество):** И в трите региона иновационната екосистема функционира предимно като „Тройна спирала“ (Правителство-Университет-Бизнес). Организациите на гражданското общество (ОГО) до голяма степен са изключени от процеса на проектиране на иновации и функционират само като пасивни бенефициенти.

2. **Колебливост на МСП спрямо зеления преход:** МСП в целевите региони разглеждат изискванията на Зелената сделка на ЕС и дигиталната трансформация предимно като ценово бреме, а не като двигатели на конкурентоспособността.
3. **Несъответствие между човешкия капитал и уменията:** Общо предизвикателство е липсата на квалифициран технически персонал и разминаването между академичните учебни програми и непосредствените нужди на дигиталната и зелената икономика.

4. Приложими политически препоръки

Въз основа на синтезираните констатации се препоръчват следните приложими политики за укрепване на регионалната иновационна екосистема и насочване на изграждането на Черноморската платформа за иновации (BSIP).

4.1 Насърчаване на гражданската ангажираност и модела на „Четворната спирала“

- **Цел:** Трансформиране на НПО от пасивни бенефициенти в активни сътворци в рамките на иновационната система.
- **Действие 1: Изграждане на капацитет за ОГО:** Регионалните агенции за развитие и търговските камари трябва да разработят специфични обучителни модули за организациите на гражданското общество. Тези модули трябва да се фокусират върху механизмите за финансиране от ЕС (напр. „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“) и управлението на проектния цикъл, за да се даде възможност на ОГО да участват ефективно в международни консорциуми.
- **Действие 2: Мандати за съвместно създаване (Co-Creation):** Програмите за публично финансиране на регионално ниво следва да въведат критерии, които стимулират или изискват включването на ОГО във фазата на

проектиране на проекти за иновации и устойчивост, гарантирайки, че нуждите на местната общност са интегрирани в технологичните решения.

4.2 Стимулиране на малките и средните предприятия (МСП) за зелен и дигитален преход

- **Цел:** Насърчаване на МСП да разглеждат зеления и дигиталния преход като инструменти за конкурентоспособност.
- **Действие 1: Инфраструктура „Тествай преди да инвестираш“ (Test Before Invest):** Използване на Черноморската платформа за иновации за свързване на регионалните МСП с настоящите Европейски цифрови иновационни хъбове (EDIH) в по-широката мрежа. Това позволява на МСП да тестват дигитални и зелени технологии в реална среда без големи първоначални капиталови разходи.
- **Действие 2: Целеви финансови инструменти:** Регионалните власти трябва да разработят местни схеми за стимулиране, като например иновационни ваучери или споделено финансиране (matched funding), специално за МСП, които извършват зелени одити или внедряват практики на кръговата икономика.

4.3 Трансфер на знания и развитие на екосистемата

- **Цел:** Обезпечаване на трансфер на оперативно ноу-хау за изграждане на устойчиви стартър екосистеми.
- **Действие 1: Кодифициране на добрите практики:** Оперативните процеси на успешните регионални модели, като например управлението от Камарата TEKMER (Център за развитие на технологиите) в Чорлу (Турция), трябва да бъдат кодифицирани. След това тези знания могат да бъдат прехвърлени към партньорските региони чрез платформата BSIP в подкрепа на създаването на подобни инкубационни структури.

- **Действие 2: Трансгранични програми за менторство:** Изграждане на структурирани менторски мрежи, свързващи зрелите технологични паркове и опитни иноватори с нововъзникващите технологични хъбове по коридора България-Румъния-Турция.

4.4 Трансгранична интеграция и правни синергии

- **Цел:** Улесняване на безпрепятствения обмен на знания и съвместни инициативи през границите.
- **Действие 1: Хармонизиране на иновационните метрики:** Платформата BSIP трябва да се застъпи за използването на общи показатели (съобразени с Европейския иновационен борд / European Innovation Scoreboard) в трите региона, за да се даде възможност за точен бенчмаркинг и съвместна оценка на политиките.
- **Действие 2: Съвместни работни групи за политики:** Създаване на тематични работни групи в рамките на BSIP (напр. Агро-технологии, Зелена логистика), включващи представители на „Четворната спирала“ от трите страни, за изготвяне на съвместни документи за позиция (position papers) и уеднаквяване на регионалните регулаторни подходи.

5. Ключови въпроси за по-нататъшни консултации (Входни данни за доклада ПЕУМС)

Следните въпроси трябва да бъдат разгледани от заинтересованите страни по време на предстоящия Международен форум, за да се финализират моделите за управление и устойчивост за доклада ПЕУМС:

1. **Управление:** Как можем да проектираме „модел на гъвкаво управление“ за Черноморската платформа за иновации, който да поддържа инерцията, без да се превръща в бюрократично бреме?

2. **Изграждане на капацитет:** Каква специфична учебна програма е необходима за обучение на организациите на гражданското общество (ОГО), за да станат те ефективни партньори в консорциуми по „Хоризонт Европа“?
3. **Трансфер на знания:** Как специфичното оперативно ноу-хау на регионалните технопаркове може да бъде кодифицирано и прехвърлено на партньорите, за да се даде тласък на стартър екосистемите в по-широкия Черноморски басейн?
4. **Стимулиране:** Какви допълнителни политически или финансови стимули могат да бъдат предложени, за да се насърчат МСП да виждат в зеления преход инструмент за конкурентоспособност и да увеличат активното си приемане на иновации?
5. **Трансгранична интеграция:** Какви правни и административни възможности съществуват за създаване на междурегионални центрове за компетентност или хъбове, които улесняват обмена на знания и иновационни практики между регионите?
6. **Гражданска ангажираност:** Как може да се насърчи активното участие на НПО в иновационната система, превръщайки ги от пасивни бенефициенти в активни сътворци, които пренасят своите специализирани знания за нуждите на местната общност и добре работещите модели в добавена стойност за иновациите?
7. **Синергии с други инициативи:** Как проектът DIALOGUE може да синхронизира своите резултати с подобни инициативи в Черноморския регион, за да се избегне дублирането и да се увеличи максимално ефективността?
8. **Обвързване с европейските програми:** Как Черноморската платформа за иновации може да идентифицира и да се насочи към конкретни покани в рамките на „Хоризонт Европа“, програмата „Цифрова Европа“ и други

Interreg

Co-funded by
the European Union

NEXT Black Sea Basin

BSB Dialogue
Innovation
Platform

съответни европейски потоци на финансиране в подкрепа на съвместни регионални инициативи?

M INTERNATIONAL
MANAGEMENT
INSTITUTE

TEHNOPOL
GALAȚI

Trakya
Regional Development Agency

Отговорността за съдържанието на този материал е
на автора(ите).
Материалът не отразява непременно официалната
позиция на Европейския съюз.

www.dialogueinnohub.com